

BIBLIA KSIĘGA KOŚCIOŁA. NATCHNIENIE I PRAWDA PISMA ŚWIĘTEGO.

„Wszelkie Pismo przez Boga natchnione jest i pożyteczne do pouczania, do przekonywania, do kształcenia w sprawiedliwości ...” (2 Tm 3, 16)

1. Biblia należy do ksiąg najczęściej tłumaczonych i wydawanych na świecie. U nas w Polsce w okresie posoborowym ukazały się cztery nowe tłumaczenia całej Biblii: Biblia Tysiąclecia, Biblia Poznańska, Biblia Praska, Biblia Warszawska (protestancka).

Chrześcijanin na każdym kroku spotyka się z Pismem świętym: w liturgii, teologii, modlitwie, katechizmie. Powstają pytania: czym jest Biblia ? Jakie ma ona znaczenie dla życia chrześcijańskiego ? dlaczego tak często się z nią spotykamy?

2. Ponieważ chrześcijaństwo jest religią objawienia, dlatego Pismo święte ma dla niego szczególne znaczenie: jest normą wiary, czystym źródłem życia duchowego oraz pokarmem duszy. Porównanie do źródła i do pokarmu uczy, że z Pismem świętym winniśmy być w nieustannym kontakcie, jak z pokarmem i napojem.

Ponieważ Biblia powstała w starożytności, dlatego jest Księgą trudną. Katechizm Kościoła Katolickiego nie tylko podaje prawdy wiary dotyczące Biblii, ale chce pomóc w zrozumieniu tej jedynej Księgi.

a) Obraz pierwszy

Zniżenie się Boga do człowieka., polega ona na przedziwnym „zniżeniu się wiecznej Mądrości Bożej”, abyśmy uczyli się o niewysłowionej dobroci Boga i o tym, jak bardzo dostosował się On do nas w mowie, okazując przezorność i troskliwość względem naszej natury. To zniżenie się Mądrości Bożej w Starym Testamencie polegało na dostosowaniu się do poziomu, możliwości i mentalności ludu Bożego. Można powiedzieć nawet, że zniżył się w pewien sposób do ludzkich słabości, tolerując do czasu - niektóre niedoskonałe sposoby praktykowania prawa moralnego (wielonożność, rozwody).

Bóg zniżył się do ludzkich słabości, ale równocześnie ciągle zwiększał wymagania: Prorocy i mędrcy nie tylko wyjaśniali ludowi prawo Boże, przypominali obowiązki Przymierza, ale również pogłębiali motywacje i powiększali wymagania; wychowywali religijnie naród wybrany, prowadząc go do Chrystusa i Ewangelii. Te cechy Bożej pedagogii objawienia ujawniają się w całej Biblii i ułatwiają właściwe jej rozumienie.

b) Obraz drugi

Porównanie natchnienia biblijnego z wcieleniem odwiecznego Słowa. Podobnie jak we wcieleniu Słowo Boże przyjęło ciało ludzkie, biorąc udział w sposób konkretny we wszystkim, co należy do natury człowieka, tak samo słowa Boże - utrwalone w piśmie - przyjęło właściwości ludzkiego słowa. Teologia wcielenia uczy, że Syn Boży stał się nam podobny we wszystkim prócz grzechu: przyjął naszą ludzką naturę podlegającą zmęczeniu, wyczerpaniu, głodzie i pragnieniu, cierpieniu moralnemu i śmierci. Podobnie słowa Boże przyjęło właściwości ludzkiego słowa: niedoskonałość, ograniczenia, niejasności - z wyjątkiem formalnego błędu. Dzięki temu Biblia jest księgą prawdziwie Boską i prawdziwie ludzką. Chrześcijanin, który akceptuje realizm wcielenia, żłóbka, golgoty i krzyża, musi również zaakceptować realizm natchnienia płynący z ograniczeń ludzkich słów, które wyrażają słowa Boże. Bóg chciał, aby w Jego orędziu objawienia miał udział także człowiek taki, jaki wówczas był z jego niedoskonałościami i brakami.

3. Do podstawowych prawd katechizmowych dotyczących Biblii należą: natchnienie pisma, jego interpretacja i kanon.

a) Natchnienie i jego skutki.

1. Tym, co różni Biblię od innych ksiąg, jest natchnienie. Rzeczownik „natchnienie” nie jest tu użyty w znaczeniu potocznym, np. natchniona poezja lub muzyka, lecz w znaczeniu teologicznym. Natchnienie biblijne to bezpośredni, pozytywny i nadprzyrodzony wpływ Boga na umysł i wolę piszącego, dzięki czemu księga, która powstała pod tym wpływem jest dziełem dwóch autorów: autora głównego - Boga i autora podporządkowanego lub podrzędnego - człowieka.

W teologii natchnienia odwołuje się *Katechizm* do nauki Soboru Watykańskiego (KO 11): „Prawdy przez Boga objawione, które są zawarte i przedstawione w Piśmie świętym, spisane zostały pod natchnieniem Ducha Świętego. Albowiem święta Matka Kościoła uważa na podstawie wiary apostoelskiej księgi tak Starego, jak Nowego Testamentu w całości, ze wszystkimi ich częściami za święte i kanoniczne dlatego, że są spisane pod natchnieniem Ducha Świętego (J 20, 31; Tm 3, 16; 2 P 1, 19-21; 3, 15-16), Boga mają za autora i jako takie zostały Kościołowi przekazane” (KO 16).

Z tego tekstu soborowego wypływa kilka podstawowych prawd katechizmowych:

1) Głównym autorem Pisma św. jest Bóg. Prawda ta wypływa z faktu natchnienia Biblii przez Ducha Świętego.

2) Natchnione jest całe Pismo święte.

3) Natchnione księgi Pisma powstały we wspólnocie Kościoła i dla Kościoła

4) Nauka o natchnieniu opiera się na podstawie wiary apostoelskiej, której wyraźne ślady spotyka się w Piśmie św.

Nowy Testament wyraźnie łączy natchnienie z działaniem Ducha Świętego. Według *II Listu do Tymoteusza* Św. Paweł, stwierdza: „Wszelkie Pismo przez Boga natchnione jest pożyteczne do pouczania, do przekonywania, do napominania, do kształcenia w sprawiedliwości” (2 Tm 3, 16).

O natchnieniu pisarskim mówi również autor *II Listu św. Piotra*: „Nie z woli bowiem ludzkiej zostało kiedyś przyniesione proroctwo, ale kierowani Duchem Świętym mówili (od Boga) święci ludzie” (2 P 1, 21).

Bóg - główny autor Pisma Św. - posługiwał się ludźmi. Używając ich do współpracy, nie niszczył ich wolności i osobowości. Bóg działa na stworzenia zgodnie z ich naturą. Jeżeli są wolne, nie niszczy ich wolności, lecz ją podnosi i wzbogaca. Prawdę tę, idąc za Soborem Watykańskim II, *Katechizm* wyraził w ten sposób: „Do sporządzenia Ksiąg świętych wybrał Bóg ludzi, którymi - jako używającymi własnych zdolności i sił - posłużył się. Jego działaniu w nich i przez nich, jako prawdziwi autorowie, przekazali na piśmie to wszystko i tylko to, co On chciał przekazać (KO 11; KKK 106).

Pisarze święci nazwani są „prawdziwymi autorami”. Oznacza to, że pisali jako ludzie wolni, korzystali z własnych sił i zdolności. Dzięki temu wycisnęli własne piętno na dziełach, których byli współautorami. W każdej księdze biblijnej widoczna jest osobowość pisarza: jego talenty i ich braki. Był on wprawdzie narzędziem Bożym, lecz żywym, rozumnym i korzystającym w pełni ze swych ludzkich możliwości. W księdze biblijnej można łatwo rozpoznać własne cechy autora ludzkiego, jego język i styl. Autor ten, współpracując z Bogiem, nie był wyizolowany ze środowiska, w którym żył. Dlatego księgi biblijne - pisane

przez konkretnych i uwarunkowanych historycznie ludzi - „odzwierciedlają wiedzę, obraz świata i sposób przeżywania ludzi, którzy je pisali i dla których były pisane”.

Głównym i pierwszorzędnym autorem Pisma jest Bóg, dlatego księga ta zawiera również Jego cechy; są nimi prawda i świętość, ponieważ główny autor Biblii - Bóg - jest Prawdą i Świętością. Katechizm określa Pisma słowami: „Ponieważ więc wszystko, co twierdzą autorowie natchnieni, czyli hagiografowie, winno być uważane za stwierdzone przez Ducha Świętego; należy, zatem uznawać, że księgi biblijne w sposób pewny, wiernie i bez błędu uczą prawdy, jaka z woli Bożej miała być przez Pismo święte utrwalona dla naszego zbawienia” (KKK 107).

Z wypowiedzi tych wynika, że Biblia ma swój szczegółowy cel: pokazać plan zbawienia i drogę do jego osiągnięcia.

Biblia nie jest podręcznikiem nauk ścisłych, ale również nie pozostaje w sprzeczności z doświadczeniem.. Biblia, bowiem - jak zwykł być mawiać wielki Galileusz - nie mówi, „jak idzie niebo, ale jak się idzie do nieba”. Nie można też z Biblią w ręku uzasadniać ewolucji gatunków lub ją zwalczać. Sprawy te były poza zainteresowaniem biblijnych autorów.

Świętość Pisma, jako skutek natchnienia, jest często błędnie rozumiana. Nie polega ona na moralnej doskonałości postaci biblijnych. Są one bowiem różne: i bezgrzeszne, i grzeszne.. Przez świętość Biblii rozumie się zgodność z prawem moralnym sądu autora natchnionego o czynach, słowach i uczuciach osób, które on opisuje. Może opisywać rzeczy dobre i złe, nie może jednak zła pochwalać, a dobra ganić. Rzutowałoby to bowiem na Boga - głównego autora Pisma.

b) Interpretacja pisma

Interpretacja Biblii nie jest dziełem samego człowieka, lecz - i przede wszystkim - Ducha Świętego: „To, co jest dziełem Ducha, nie może być w pełni zrozumiane inaczej, jak tylko pod działaniem Ducha” (Orygenes). Ponieważ Pismo jest natchnione przez Ducha Świętego, to znaczy jest Jego dziełem, nie może być więc w pełni zrozumiałe bez Jego światła.

Biblia jest księgą Bosko - ludzką. Bóg mówi w niej do człowieka w sposób ludzki. Celem interpretacji Pisma jest odkrycie intencji, zamiaru autora ludzkiego i Boskiego. Pius XII w encyklice *Divino aflante Spiritu* uważa tę zasadę za najważniejszą: „Każdy przyzna, że najgłówniejszą regułą interpretacji jest określenie, co pisarz miał zamiar powiedzieć”. Jest to złota reguła interpretacji każdego dzieła literackiego i reguła teologiczna, właściwa tylko Biblii.

W Piśmie św. Bóg mówi do człowieka w sposób ludzki.. Aby dobrze interpretować Pismo św., trzeba więc zwracać uwagę na to, co autorzy ludzcy rzeczywiście zamierzali powiedzieć i co Bóg chciał nam ukazać przez ich słowa.

Trzeba uwzględnić zasady literackie, gatunki, formy literackie, cel, wykształcenie, psychologię autora, kontekst historyczny...itd.

Aby wydobyć właściwy sens świętych tekstów należy zwrócić uwagę na cel i jedność całego pisma. Księgi święte bowiem, mimo że mają wielu autorów ludzkich i powstały w różnych czasach, posiadają jednak przedziwną jedność. Źródłem tej jedności jest Bóg objawiający jeden plan zbawienia, którego Chrystus jest centrum.

Pismo św. należy czytać w „żywej Tradycji całego Kościoła”. Zdaniem Orygenesusa zostało ono „wcześniej napisane w sercu Kościoła niż na materialnych instrumentach”. Kościół, jako żywa wspólnota wierzących w Jezusa Chrystusa, był wcześniej niż święte księgi. Istniał w całym basenie Morza Śródziemnego, gdy jeszcze nie było Nowego Testamentu. Pismo święte powstało w łonie Kościoła, zostało spisane przez ludzi Kościoła i przeznaczone było dla Kościoła. Święci autorowie, pisząc, uwzględniali potrzeby i sytuacje

Kościółów.. Św. Augustyn, pozostawił Kościołowi wszystkich czasów przestrożę: „Nie uwierzyłbym Ewangelii, gdyby mnie nie wsparł autorytet Kościoła katolickiego”

Przy wyjaśnianiu Biblii należy uwzględnić „analogię wiary” . Analogia wiary oznacza harmonię prawd wiary między sobą i z całością Bożego planu objawienia. Interpretacja tekstu biblijnego winna być również w zgodzie z depozytem wiary zawartym w Biblii, a nauczonym przez Kościół.

4. Katechizm stwierdza, że Pismo święte zawiera prawdy przez Boga objawione i spisane pod natchnieniem Ducha oraz, że całe Pismo święte jest jedną księgą, a tą jedną księgą jest Chrystus. Z prawdy o obecności Chrystusa i Ducha Świętego w słowie Pisma Kościół wyprowadza wnioski życiowe:

1) Ponieważ Chrystus jest obecny w słowie Pisma, dlatego Kościół zawsze czcił Pismo św., podobnie jak Ciało Pańskie. „W Liturgii św. nie przestaje brać i podawać wiernym chleba żywota tak ze stołu słowa Bożego, jak i Ciała Chrystusowego”.

2) Pismo św. jest nieustannym pokarmem i siłą żywotną Kościoła, czystym źródłem życia duchowego. Czytając bowiem Biblię, nie tylko przyjmujemy ludzkie Słowo Boga: „Albowiem w księgach świętych Ojciec, który jest w niebie, spotyka się miłościwie ze swymi dziećmi i prowadzi z nimi rozmowę. W jednej z reguł monastycznych pierwszych wieków czytamy, że „z Pisma pije się zbawienie”. Słowo Boże ma moc stwórczą, której nie sposób się sprzeciwić.

3) Pismo święte winno być duszą świętej teologii; słowem Pisma winno się karmić kaznodziejstwo, katecheza i wszelkie nauczanie chrześcijańskie.

4) Kościół zachęca wiernych do częstego czytania Pisma świętego, przez co poznają Chrystusa (Flp 3,8). Albowiem „nieznajomość Pisma świętego jest nieznajomością Chrystusa” (św. Hieronim).

5) Wiara Chrześcijańska nie jest „religią księgi”, lecz żywego słowa Boga. Słowa świętych ksiąg nie są martwą literą, lecz są ożywiane Duchem Świętym. Prawdę tę w sposób bardzo sugestywny przypomniał Jan Paweł II w czasie pielgrzymki do krajów bałtyckich: „Pamiętajcie zawsze, jak podkreśla Katechizm Kościoła katolickiego, że wiara chrześcijańska nie jest religią księgi. Chrześcijaństwo jest religią Słowa Bożego, nie słowa napisanego i milczącego, lecz Słowa Wcielonego i żywego”.. Niech naszym najważniejszym zadaniem będzie pogłębianie osobistego kontaktu z Chrystusem przez czytanie Ewangelii.

Modlitwa.

Duchu Święty,

Przyjdź, nie zwlekaj, bo „czas nadchodzi”.

Otwórz moje uszy, bym słyszał Twój głos,

Otwórz moje serce, bym zrozumiał Twoje wołanie.

Przyjdź! Obmyj moja szatę godową we Krwi Baranka! Prawdziwy Boże, złóż się z krwią i wodą,

Które tryskają z Serca Chrystusa, źródła życia.

Spraw bym miłował słowo, które Ty inspirujesz.

Pomóż mi budować Twój święty Kościół,

Strzec przykazań Boga mojego,

Abym mieszkał w Nim, a On we mnie

Dzięki obfitości Twoich Bożych darów.

Duchu Święty, pragnę wody życia. Idę!

(Modlitwa św. Augustyna)